

جغرافیای سیاسی بنادر

مؤلفان:

سیدعباس احمدی

حسین نورعلی

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۱

سرشناسه	:	احمدی کرج، سیدعباس، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	:	جغرافیای سیاسی بنادر / مولفان سیدعباس احمدی، حسن نورعلی؛ ویراستار حمید همت.
مشخصات نشر	:	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۳۴۲ ص.: مصور، جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۴-۷۲-۹
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۳۴۲.
موضوع	:	بندرها -- جنبه‌های سیاسی Harbors -- Political aspects بندرها -- قوانین و مقررات Harbors -- Law and legislation جغرافیای سیاسی Political geography بندرها -- ایران Harbors -- Iran
شناسه افزوده	:	نورعلی، حسن، ۱۳۷۶ -
شناسه افزوده	:	ایران. ارتش. دانشگاه فرماندهی و ستاد. انتشارات دافوس
شناسه افزوده	:	Iran. Army. Command & Staff university. Dafoos Publisher
رده بندی کنگره	:	۳۱۹JC
رده بندی دیویی	:	۱۲/۳۲۰
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۷۷۳۹۳۳

عنوان: جغرافیای سیاسی بنادر
مؤلفان: سیدعباس احمدی، حسن نورعلی

ویراستار: حمید همت

طراح جلد: میلاد فرهادی

صفحه آرای: فرزاد پوراحمدی

ناشر: انتشارات دافوس آجا

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۳۴۱ص

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱

نوبت چاپ: چاپ اول

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۹۵/۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگک، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۰۲۱، ۶۶۴۷۰۴۸۶ - ۰۲۱

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفان می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست

۱۱	مقدمه.....
۱۵	فصل اول : مفاهیم و مؤلفه‌های بنیادی در جغرافیای سیاسی.....
۱۶	تعریف و مفهوم جغرافیای سیاسی.....
۱۷	پیشینه جغرافیای سیاسی.....
۲۰	نگاهی کوتاه به برخی مفاهیم کلیدی در جغرافیای سیاسی.....
۲۵	فصل دوم : مفاهیم و مؤلفه‌های بنیادی در جغرافیای بندر.....
۲۶	تعریف و مفهوم بندر.....
۲۷	جغرافیای بندر.....
۲۹	پیشینه بنادر.....
۳۰	نگاهی کوتاه به برخی مفاهیم مرتبط با بندر.....
۳۲	انواع اسکله از نظر سازه‌ای.....
۳۲	انواع اسکله از نظر نحوه پهلو دهی به کشتی.....
۳۶	انواع بنادر.....
۳۸	تقسیم بندی دیگر از بنادر.....
۳۹	امکانات بنادر.....
۴۰	کارکردهای بنادر و بندرگاه‌ها.....
۴۱	برترین بنادر جهان.....
۴۹	فصل سوم : جغرافیای سیاسی بندر.....
۵۰	تعریف و مفهوم جغرافیای سیاسی بندر.....
۵۳	مؤلفه‌های مورد تأکید در جغرافیای سیاسی بندر.....
۶۷	فصل چهارم : سازماندهی سیاسی فضای بنادر.....
۶۸	سازماندهی سیاسی فضا.....
۷۰	سازماندهی سیاسی فضای بنادر.....
۷۱	حکمرانی بنادر.....
۷۲	حکمرانی خوب در بنادر.....
۷۳	تصدی بندر.....
۷۳	سازمان تصدی بندر.....
۷۴	بررسی حکمرانی بندر در اتحادیه اروپا.....

۷۶	تمرکزگرایی و تمرکززدایی
۷۷	انواع تمرکززدایی
۷۹	بررسی تمرکزگرایی و تمرکززدایی در تنظیم بنادر
۸۳	اصلاح، تنظیم و حکمرانی بنادر، نمونه‌هایی از تمرکززدایی در کشورهای جهان
۸۸	مشکلات تمرکزگرایی در تنظیم بنادر
۹۱	خصوصی‌سازی در بنادر
۹۴	خودمختاری بنادر
۹۵	حکمرانی بنادر در ایران
۹۶	ارکان سازمان بنادر و دریانوردی
۹۶	ترکیب شورای سازمان
۹۷	ترکیب هیأت عامل سازمان
۹۷	وظایف و اختیارات سازمان بنادر و دریانوردی، متصدی تنظیم بنادر کشور
۹۹	فصل پنجم: جغرافیای سیاسی شهرهای بندری
۱۰۰	جغرافیای سیاسی شهر
۱۰۱	شهرهای بندری و جغرافیای سیاسی
۱۰۷	ابعاد مورد مطالعه جغرافیای سیاسی شهرهای بندری
۱۲۳	فصل ششم: ژئوپلیتیک بندر
۱۲۲	تعریف و مفهوم ژئوپلیتیک
۱۲۴	ژئوپلیتیک بندر
۱۲۷	زیرشاخه‌های ژئوپلیتیک بندر
۱۲۷	ژئوپاسفیک بندر
۱۳۰	ژئوکالجر بندر
۱۳۱	ژئواستراتژی بندر
۱۳۴	ژئواکونومی بندر
۱۳۵	بندر، رقابت و قدرت
۱۳۵	بندر، صحنه رقابت ژئوپلیتیکی بازیگران منطقه‌ای و جهانی
۱۴۱	"بازی بزرگ جدید" و نقش راهبردی بندر
۱۴۳	ژئوپلیتیک چین، ساخت رشته مرواریدی از بندار در اقیانوس هند
۱۴۶	ژئوپلیتیک هند، اتصال به اوراسیا از طریق بندار
۱۴۸	اتصال هند به اوراسیا از طریق ایران و چالش چین

۱۵۰	روابط هند و ایران، با محوریت بندر چابهار
۱۵۲	روابط چین و پاکستان با محوریت بندر گوادر
۱۵۷	فصل هفتم: حقوق بین الملل بنادر
۱۵۸	مفاهیم اولیه
۱۵۹	خط مبدأ
۱۵۹	آب های داخلی
۱۶۰	آب های مجمع الجزایری
۱۶۰	دریای سرزمینی
۱۶۰	منطقه مجاور یا نظارت
۱۶۱	منطقه انحصاری اقتصادی
۱۶۱	فلات قاره
۱۶۲	دریای آزاد
۱۶۲	بستر بین المللی دریا
۱۶۲	حقوق بین الملل بنادر
۱۶۳	مفاهیم اساسی در حقوق بین الملل بنادر
۱۶۵	رژیم های کنترل بندری
۱۶۹	مسئله دسترسی به دریاها
۱۷۰	مسئله دسترسی به بنادر
۱۷۲	نظریه حق دسترسی آزاد به بندر
۱۷۴	مکانیسم بستن بنادر
۱۷۵	دکترین آسایش بندر
۱۷۶	اساسنامه رژیم بین المللی بنادر دریایی
۱۷۷	تصمیم دادگاه آرامکو
۱۷۸	تصمیمات دیوان بین المللی دادگستری
۱۷۸	موارد مربوط به فعالیت های نظامی و شبه نظامی در نیکاراگوئه و علیه آن
۱۷۹	قطعه نامه ها و گزارشات سازمان های بین المللی
۱۸۲	نگاهی به کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریای سازمان ملل متحد
۱۸۲	بنادر و آب های داخلی
۱۸۳	حقوق کشور پرچم (صاحب پرچم)
۱۸۵	حقوق کشور ساحلی و بندری

۱۸۶	حقوق کشورهای بی کرانه یا خشکی بست
۱۸۶	حقوق برخورد با دریانوردان در بندر و نقش ایران
۱۸۸	سازمان بنادر و دریانوردی، مرجع حقوقی بنادر ایران
۱۸۹	نظام نامه امنیت بین المللی کشتی و بندر (ISPS CODE)
۱۹۱	فصل هشتم: ژئوپلیتیک حمل و نقل و دریاها
۱۹۲	جغرافیا و ژئوپلیتیک حمل و نقل
۱۹۳	جغرافیا و ژئوپلیتیک دریایی
۱۹۷	قدرت دریایی، بررسی نظریه آلفرد تایر ماهان
۱۹۹	نقش دریاها در قدرت کشورها
۲۰۰	جغرافیای حمل و نقل دریایی
۲۰۲	کریدورهای حمل و نقل
۲۰۷	نگاهی تاریخی به کریدور بین المللی خشکی پایه جاده ابریشم
۲۰۸	جاده ابریشم مدرن، طرح ابتکاری یک کمربند، یک جاده
۲۱۴	کریدورهای اقتصادی پروژه یک کمربند یک جاده
۲۱۶	چالش های ژئوپلیتیکی طرح یک کمربند یک جاده
۲۲۴	کریدور شمال-جنوب
۲۲۶	کریدور تراسیکا
۲۲۷	معاهده عشق آباد، طرح یکپارچگی اوراسیا
۲۲۸	ایران، هارتلند کریدوری جهان
۲۳۸	موقعیت ژئوپلیتیکی ایران دو طرح ابتکاری یک کمربند یک جاده
۲۳۹	موقعیت ژئوپلیتیکی ایران دو کریدور شمال جنوب
۲۴۱	موقعیت ژئوپلیتیکی ایران در کریدور تراسیکا
۲۴۳	ژئوپلیتیک دسترسی و نقش ژئوترانزیتی ایران در معاهده عشق آباد
۲۴۵	نگاهی کوتاه به نقش ایران در دیگر کریدورها
۲۴۵	کریدورهای اکو: (KTAI) و (ITI)
۲۴۵	کریدور جنوبی آسیا
۲۴۷	فصل نهم: بنادر و نظریه های جغرافیای سیاسی / ژئوپلیتیک
۲۴۸	بررسی نقش بنادر در نظریه های جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک
۲۵۸	قدرت بندری: نظام نوین ژئوپلیتیک جهانی، از قدرت بری و بحری، به سمت قدرت بندری در حرکت است

جغرافیای سیاسی شاخه‌ای از علم جغرافیا است که به مطالعه بعد سیاسی فضا در مقیاس ملی-کشوری می‌پردازد و سازماندهی سیاسی فضا از مظاهر اصلی آن است. در واقع کشور یا State موضوع محوری در ادبیات جغرافیای سیاسی محسوب می‌شود. این موضوع خاص در تعریف هارتشورن از جغرافیای سیاسی مشهود است. وی جغرافیای سیاسی را علم مطالعه نواحی سیاسی، به خصوص مطالعه کشور به عنوان مشخصه‌ای از نواحی در ارتباط با مشخصه‌های نواحی دیگر می‌داند. در مقابل شاخه مکمل این رشته، یعنی ژئوپلیتیک، به بررسی روابط متقابل قدرت، سیاست و فضای جغرافیایی در مقیاس فراملی و جهانی پرداخته و دامنه دید جغرافیای سیاسی را به سوی ورای مرزهای سیاسی گسترش می‌دهد. مقیاس‌های فضایی این دو مبحث مکمل را می‌توان از نظریه‌های ژئوپلیتیک‌ها و جغرافیدانان سیاسی مطرح دنیا باز شناخت. از این رو نظریه‌های برجسته جغرافیای سیاسی از جمله نظریه یونیفاید فیلد جونز (میدان، عامل متحد کننده از اندیشه سیاسی تا تشکیل کشور)، نظریه پارتیشن‌بندی سیاسی فضای گاتمن، رویکرد کارگرمی و نیروهای مرکز گریز و مرکز گرا برای تشکیل و بقای یک کشور هارتشورن، نظریه هایپوتیکای (کشور فرضی) هاگت، نظریه سیر تکامل کشور اوپن هایمر، نظریه رشد فضایی کشور راتزل و... همه روی یک مؤلفه خاص تأکید دارند و آن کشور است. در مقابل نظریه‌های برجسته ژئوپلیتیکی از جمله نظریه هارتلند مکیندر، ریملند اسپایکمن، قدرت دریایی ماهان، قدرت هوایی سورسکی، صفحه شطرنج بزرگ اوراسیا برژینسکی، چرخه رهبری جهانی مودلسکی و... همگی بر بعد فراکشوری و جهانی دستیابی به قدرت تأکید دارند. در واقع می‌توان گفت ما در جغرافیای سیاسی به بررسی مؤلفه‌های مرتبط با کشور از جمله علت وجودی کشور، تقسیم‌بندی سیاسی فضای کشور، تشکیل و فروپاشی کشور و عوامل مؤثر بر آن، ساختارهای سیاسی حاکم بر کشورها، شکل کشورها، کشورهای مستقل و وابسته، موقعیت سرزمینی کشورها و... می‌پردازیم و هر کجا که به مقیاس‌های وسیع‌تری با بعد فرا منطقه‌ای و جهانی نیازمند بودیم از ژئوپلیتیک، شاخه مکمل آن کمک می‌گیریم.